

מפעל המקרא של האוניברסיטה העברית
המערכת: משה גושן-גוטשטיין, שמריהו טלמון, חיים רבין

כתר ארם צובא

מסרו וניקדו ר' אהרון בן-אשר
הוא הספר שעליו סמך אדוננו הרמב"ם

זכה לעסוק במלאכת הקודש של הוצאתו לאור
משה גושן-גוטשטיין

ירושלים ה'תשל"ו

שם אחד מתנשא לכל לראש בתולדות נוסח המקרא המסורתי כפי שנתגבש בטבריה: שמו של בן-אשר. נוסח זה לא נברא יש מאין. דורות עמלו, מאז המאה השביעית, כדי לשכלל את דקדוקי הרישום של מסורת עתיקת יומין. והנה, איימתי במאה התשיעית הגיע אותו תהליך לשיאו, והושג מה שהורגש כרישום מושלם בנאמנותו. אין לנו ראיות אלא מן העובדות ומדברי איזכור של סופרים וחכמים. אותו שיא גם היה מעין קץ למאמץ של המצאת שכלול. שוב אין אנו שומעים על הישג דומה. אותו הישג של שכלול מושלם לא היה אלא אותו כתביד אשר לאחר מאות בשנים נודע לתהילה בכינויו: כתר ארם צובא. והאיש אשר הקדיש לו את שנות עבודתו היה מי שנתכנה לאחר זמן "המלמד הגדול החכם הנבון אדון הסופרים ואבי החכמים וראש המלמדים והמהיר במעשיו המבין במפעליו ויחיד בדורותיו מר אהרן בן מר רב אשר".

מחובתו של המתבונן בהיסטוריה להישאר ער לצירופי המקריות ולהתרגל להעדר של מוחלטות. אבל עירנות כלפי מה שהיה עשוי להתפתח בדרך שונה אינה פוטרת מהכרה במלוא כובדן של העובדות כפי שהיו למעשה. יש ויש בידינו סימנים המעידים כי 'נצחוננו' של תת-גיבוש מסויים של נוסח המקרא הטברני לא היה בגדר מקרה.

אין לגזם בהשפעת אותו ניצחון. ההבדלים בין תת-גיבושים של נוסח המקרא הטברני לא היו בוטים עד שריחפה סכנה, שמא הנוסח הטברני יתבקע לרצנסיות טקסטואליות ממש. עם כל החשיבות לעניין קריאה מדוקדקת בבית-הכנסת — וזה עיקרו של המאמץ — הרי ברור כי התת-גיבושים נבדלו בעיקר בדקדוקי כתיב וטעמים. מה שמתגלה לעינו של החוקר המנתח היום כתת-גיבושים לא נתפרד מעולם פירוד של ממש ותמיד נשאר נוח להתמוג ולהתערב בידי סופרים. על אף אותו הישג שיא שהושג ביצירתו של כתר ארם צובא, מעולם לא עמד הטקסט מלהתפתח ולהשתנות שינויים קלים.

מכאן שתי עובדות הנראות סותרות, לפי זוית הראיה. מצד אחד: 'הנוסח המקובל' של המקרא שלנו — שעיקר כוחו לגבינו בא לו מעצם מעשה הדפוס של מקראות גדולות ונציה רפ"ד-רפ"ז — נראה לעין הבלתי הבוחנת כאילו הוא דומה ביותר לנוסח של כתר ארם צובא, עד כי לכאורה היינו הך. ומצד אחר: אם נעיין במדוקדק בכל רישומי הטעמים והמסורה — אשר הקורא המודרני נוטה להתעלם מהם — נמצא הבדלים לרבבות אם לא לרבי רבבות.

בעשרים השנים האחרונות נחקר הכתר בצורה ממצה יותר מכל כתביד אחר, וכך יאה. שכן רק בדרך חקירה מאומצת אפשר היה להוכיח את זהותו על אף מה שנדמה כמכשולים שאין לסלקם. שהרי כך: זה שני דורות עלתה בוויכוח המדעי הבעיה של כתביד המיוחסים לבן-אשר. אך עד לימינו ממש לא ניתן כלל לחקור את הכתר. בני חלב שמרו עליו כעל בבת עינם, ולא נתנו לאיש לחקרו כדן או לצלמו. מעלת קדושתו בעיני הבריות מנעה את העיון בו. אלא זאת: על סמך אותו מידע לקוי מאד שהיה בידי החוקרים היתה להם לכאורה סיבה מוצדקת שלא לקבל את מסורתם של בני חלב, אשר לפיה כתב-היד שבידם אינו אלא אותו כתביד שעליו סמך הרמב"ם בהילכות ספר תורה שלו לעניין צורת הפרשיות והשירות שבתורה.

לא זו אף זו: מי שמבקש לבדוק את זהות הכתר על סמך הידוע לנו מחיבורי מסורה משניים ומאוחרים, סופו שיימצא במבוכה. שכן לפי אותם חיבורים אמנם יש בכתר מידה ניכרת ביותר של סימנים שהובאו כסימני היכר לקריאת בן-אשר; אבל אין חפיפה גמורה. בדיעבד למדנו, כי אותם חיבורים מאוחרים הם לרוב מורי דרך טובים, אבל לא אבני בוחן מוחלטים. מכל מקום, מי שבא לבחון את המקורי באמת המידה של המשני, סופו שהמקורי יצא פסול מלפניו. ואל נשכח: הכל תלוי בדרך השקלא וטריא המדעי, שכן הקולופון — שמן הסתם היה מצוי בסוף כתב-היד מעיקרא — כבר אבד בימי קדם.

אם תאמר: יבוא החומש ויוכיח — שהרי הרמב"ם דקדק ברישומים מן החומש — שוב אינו בידינו. בפרעות שפרעו תושבי חלב ביהודים בשנת 1948 אבד כרבע מן הכתר, ובו רובו של החומש. חלחלה אוחות בנו אם נשווה נגד עינינו, שאילו השיגה יד המחבלים להשמיד עוד כמה

דפים מחלק החומש שבכתר, כבר היתה אבודה לנו גם שירת האזינו. וכבר נודע ברבים, כי הוכחה חותכת לזהותו של הכתר באה לנו דווקא מן הצורה המיוחדת כל כך שבה נכתבה שירת האזינו בכתר ארם צובא.

כיון שנתחוויר לנו כיום כי נוסח המקרא הטברני ניתן לנתחו למעין תתיגיבושים — וכל אחד מאלה הוא בגדר ניסיון לרשום מסורת קריאה רישום גראפי מדוקדק — ממילא אין כמעט טעם להתוכח על מידת העליונות הקנויה לתתיגיבוש זה או זה דווקא. כל שנוכל לעשות הוא להעריך את מקומו של כתבייד מסויים בתוך מסגרתו שלו.

אך רשאים אנו לשער מעט השערות מעבר לעובדות שנודעו. משקל רב נודע להכרעתו של הרמב"ם — הנראית מתמיהה מאוד, מסיבות שונות שאין מקום להאריך בהן כאן — שהוא סומך על כתבייד אחד ומיוחד דווקא בכל הנוגע להילכות כתיבת ספר תורה. כאמור, כבר הראינו כי אכן כתבייד זה הוא הכתר שבידינו. זאת ועוד: היום גלוי, כי שיטת רישום הטעמים של הכתר שונה שוני טיפולוגי משיטתו של כתבייד קהיר של הנביאים המיוחס למשה בן-אשר — ואף הלה הישג עילאי במסגרת התתיגיבוש שלו. אמור מעתה, כי אותו 'בן-אשר' שאותו הזכיר הרמב"ם, שהוא בעל המצחף של תנ"ך שלם, אינו ר' משה בן-אשר, כפי שמקצת החוקרים היו סבורים לפנים. למדנו כדרכנו, כי כתבייד שאליו סמך הרמב"ם הוא כתר ארם צובא, וכי הוא אינו לשיטתו של משה בן-אשר. מכאן שנתאמת לנו כי כתר ארם צובא מסרו וניקדו ר' אהרון בן-אשר, בנו של ר' משה.

כתבייד המצוי לפנינו עתה לא זו בלבד שרק עליו סמך הרמב"ם בענייני צורת הפרשיות והשירות, אלא שקריאותיו תואמות מה שנמסר בסיכומים מאוחרים בשם אהרון בן-אשר יותר מקריאותיו של כל כתבייד אחר. אמרנו, כי אין זה תיאום מוחלט. אלא כיוון שהגענו לכך, ברור שמעתה עלינו לדון את האמור בחיבורים המאוחרים לאור העובדות שבכתר — ולא להפך. אלה, בקיצור נמרץ, ראשי פרקים המציינים את מעמדו של הכתר. לפי גדרים אלו רשאים אנו לומר כי כתר ארם צובא אמנם הוא כתבייד הסמכותי בתוך המסגרת של התתיגיבוש שאליו הוא משתייך. למעשה, אם כי לא להלכה, נקבעה בכך סמכותו במסגרת מכלול נוסח המסורה הטברני, כפי שנתגבש לפני כאלף שנה.

אל לנו להפריד את חקר כתבייד של המקרא מעיונו בגורל עם ישראל. אין אנו יודעים כמה כתבייד קדומים הושמדו ואילו אוצרות אבדו בצוק העיתים. אם כן, ראוי לנו להישמר מטיעונים שיסודם בהעדר תיעוד. בכל זאת, אולי מותר לנסות ולהתקדם עוד צעד, מה גם אם נשווה לנגד עינינו אותו מאמץ יוצר עצום הכרוך בחיבורו של כתבייד המכיל את כל הארבעה ועשרים. לכאורה היינו מצפים שהרמב"ם יסמוך על כתבייד של החומש, שהרי בכך היה עניינו בהלכות ספר תורה. לא כך היה. הוא ברר לעצמו דווקא מצחף המכיל את התנ"ך כולו. מן הסתם היו לו סיבות לבחירתו — סיבות שהיו ידועות לו, ואין בידינו אלא לנחש. מותר להניח כי אכן היה משוכנע, כי אותו כתבייד היה חיבורו של בן-אשר שאין דומה לו, היינו שלא היו קיימים כתבייד של החומש שהיו בעלי סמכות דומה. שמא אף למעלה מזה. אם נדון על פי הידוע לנו על מצחפי מקרא שנתחברו עד לשנת תשע מאות למניינם בערך — ימי חיבורו של הכתר שלפנינו — מותר להעלות את ההשערה, כי כתר ארם צובא היה כתבייד הראשון של כל התנ"ך — להבדיל ממצחפי ספרים בודדים — אשר נמסר ונוקד לפי כל דיוקי הדקדוקים של שיטה טברנית. הרמב"ם היה מודע היטב למיוחדותו של הכתר. כיוון שהכריז עליו וייחדו, שמרו עליו מכל משמר וכך נמסר מדור לדור עד דורנו.

השערות הן השערות. בין כך ובין כך: כתבייד שאנו מוציאים לאור עתה הוא מיוחד מבחינות רבות כל כך, עד כי על אף התגליות המפתיעות שכבר הסכנו להן בדורנו מעיזים אנו לטעון, כי לא צפוי בשום פנים, שיתגלה לנו אי פעם כתבייד של כל המקרא במסורת טבריה, קדום מן הכתר או בן תקופתו, אשר יתפוס את מקומו של כתר ארם צובא.

☆ ☆ ☆

נוטל אני רשות להוסיף דברי הודיה ולהביע רחשי סיפוק. שעה שמפעל המקרא של האוניברסיטה העברית החל בפעולתו לפני כעשרים שנה, כבר היינו מודעים למקצת הבעיות והאפשרויות שנבעו מהצלת הכתר ומהעלאתו לירושלים. כתר ארם צובא לא חדל להיות במרכז עיונו במפעל. כל אותן שנים חייתי עם בעיותיו וחוויתין — במחקר ובתכנון, ואף בדורון בתפילה ובמלחמה.

אם אבקש להזכיר בזה כל אלה שבלא סיועם ועניינם לא היה הכתר מתפרסם כלל, לא אספיק. זכינו ושלושה נשיאי ישראל בזה אחר זה — וכמותם שלושה נשיאים של האוניברסיטה העברית — עמדו לצידנו ועשו למעננו הרבה מעבר לכל מה שתפקידם הרם מטיל עליהם. שעה של קורת רוח היא לי, שאני זוכה להשיב מקצת החוב בכך, שאני מגיש את העותק הראשון לפרופסור אפרים קציר, נשיא מדינת ישראל עתה, בידי נשיא האוניברסיטה העברית, מר אברהם הרמן.

הכרת טובה לכל לראש לאותם אישים שחירפו נפשם להציל את כתר ארם צובא, וכן לועד האפיטרופסים של הקדש כתרי התורה מחלב, אשר איפשר לנו ליטול על עצמנו את המשימה הגדולה של פירסומו ברבים. בכל השנים זכיתי לסיועם של חבריי ושל מזכירנו במפעל המקרא, ובמיוחד יאתה תודה לפרופ' ישראל ייבין ולמר דוד לייאנס המסייעים בהכנת אפארט הקריאות העתיד להתפרסם בחלק השני של פירסום זה. ראשי המינהלה של האוניברסיטה העברית פינו מדרכנו הרבה ממכשולי הבירוקרטיה, שאם לא כן ספק אם היינו מגיעים עד הלום. בין הקרנות שבלעדיהן לא תיתכן עבודתנו אבקש ליחד את הדיבור על יד אבי היישוב ועל קרן הזיכרון לתרבות יהודית; לולא הבנתם לצרכינו לא היתה עבודתנו יכולה להניב פירות. כל אלה שהיו קשורים לייצור הכרך שלפנינו ראו בכך אתגר יחיד במינו. תודתנו נתונה במיוחד למר שמואל גוטמן מגרפיקה אורות ולמר צבי בן-צבי מדפוס מרכז על עניינם האישי. נתמזל מזלי, ובכל הקשור לייצור הכרך יכולתי ליהנות מפעם בפעם מעצתו של ד"ר משה שפיצר, שאין כמוהו למבינות וטעם.

דברי הודיה ורחשי סיפוק. זוכים אנו לפרסם כתבי-יד יחיד במינו זה זמן קצר אחרי שהכרך הראשון של מהדורת המקרא המדעית שלנו יצאה לאור. עבודה זו היתה גם חובה קדושה גם אתגר מדעי, וכך תהיה. עתה הכתר מצוי לכל מי שיבקש להתבונן בו וללמוד מכל תג ותג שבו. ואלו הכרך השני ייוחד לדיון המחקרי, למערכת דיוקי הקריאה, המחיקות וכיוצא בכך. תפלתי בשעה זו כי מי שנתן לחכמי ישראל ולמלמדיו לפני יותר מאלף שנה את הכוח להשלים את עבודת הקודש שלהם יזכני אף אני להשלים את אשר החילותי.

בס"ד ירושלים

האוניברסיטה העברית

ז' בתמוז תשל"ו

משה גושן-גוטשטיין

THE HEBREW UNIVERSITY BIBLE PROJECT
Editorial Board: M.H. Goshen-Gottstein, C. Rabin, S. Talmon

THE ALEPPO CODEX

Provided with massoretic notes and pointed by

AARON BEN ASHER

The codex considered authoritative by Maimonides

edited by

Moshe H. Goshen-Gottstein

JERUSALEM 1976

IN the history of the Hebrew Massoretic Bible one name is honoured above all: the name of Ben Asher. To be sure, the Tiberian Bible Text had its prehistory. Generation after generation must have laboured, throughout the eighth and ninth centuries, to perfect the written record of their ancient tradition. At some point a result was achieved that must have seemed so perfect that we do not hear of anyone afterwards achieving greater, or even similar, perfection. That acme of perfection was the manuscript which centuries later became known as the Aleppo Codex; the man who laboured on it for many years was the master of the Massora, Aaron ben Asher.

While the historian must always be attuned to the coincidences of history and the absence of absolutes, he cannot afford to ignore the full weight of facts as they have emerged. The evidence at our disposal suggests that the 'victory' of a particular Ben Asher subtype of the Tiberian Massoretic Text was not a mere freak of history.

The impact of that victory should not be exaggerated. Differences between what were to become variant subtypes of the Tiberian text never went far enough for it to fall apart into recensions. In fact, these differences were mainly minutiae in orthography and accentuation marks. Scribes could easily conflate subtypes, and textual development seems one uninterrupted continuum. Hence, seen from one angle, our own *textus receptus* — which derives in the main from the typographical event of the Venice *Biblia Rabbinica* (1525) — looks substantially similar to the text of the Aleppo Codex. Yet, viewed from another angle, the minute details of massoretic notation — which the modern reader all but ignores, although they are of the very essence of massoretic activity — differ in tens of thousands.

It is only fit that this unique manuscript was studied more exhaustively than any other. For it was only through painstaking research that its identity could be established in the face of what seemed insurmountable obstacles. Ever since the question of Ben Asher manuscripts surfaced in the discussion two generations ago, the Aleppo Codex remained practically inaccessible to scholars. It was guarded as a sacred treasure of the Aleppo community, surrounded by an aura of sanctity. Yet, basing themselves on the few scraps of knowledge available, scholars seemed to have good reason to distrust local lore which identified the manuscript with the one and only codex which Maimonides had accepted as a model for the layout of the 'sections' and the Songs in a Torah scroll.

Moreover, measured by the yardstick of later and secondary massoretic compilations — which in the event turned out to be fairly accurate yet hardly absolutely reliable guides — it was quite easy to dismiss the original. This was all the easier, since the codex must have lost its colophon fairly early. Furthermore, the Pentateuch (which might have offered clear evidence) had been almost totally destroyed in the riots against the Jews of Aleppo in 1948, when about one quarter of the codex was lost. It comes as a shock to realize

that had a few more leaves been destroyed, our research could never have yielded the decisive proof of the identity of the codex, a proof based on the unique layout of the Song of Moses in Deuteronomy XXXII.

Once we realize that the Tiberian Massoretic Text can be analyzed into subtypes — each representing an attempt at noting down tradition — it becomes almost meaningless to discuss the intrinsic superiority of one subtype or another. All we can do is to evaluate the place of a given manuscript within the framework of its own subtype.

One may be allowed to speculate beyond the bare facts. Full weight should be accorded to the decision of Maimonides — perplexing as it seems for various reasons — that in matters of halachic importance for writing Torah scrolls (and that is what this is all about) he relies exclusively on one codex. This has proven to be the Aleppo Codex. Since it is obvious today that the system of notation of the Aleppo Codex is distinctly different from that of the famous Cairo Codex of the Prophets — the achievement of Moshe ben Asher, and a model within its own subtype — we must perforce conclude that the Ben Asher referred to by Maimonides as the massorete responsible for the codex of the entire Bible was someone else. The ascription of the Aleppo Codex to the son, Aaron ben Asher, can be thus taken as substantiated.

Our manuscript is not only the one considered halachically authoritative by Maimonides but it is also the manuscript which agrees more than any other known to us with the readings ascribed to Aaron ben Asher by later compilations. Bearing in mind the secondary character of those compilations, we may conclude that from now on everything must be judged in the light of the codex, rather than vice versa. It is in this sense that we are entitled to speak of the Aleppo Codex as *the* authoritative manuscript within the boundaries of its subtype which, to all intents and purposes, became almost identical with the Tiberian Massoretic Text a thousand years ago.

The study of Bible manuscripts should not be divorced from our understanding of the vicissitudes of Jewish existence. We do not know how many ancient manuscripts were destroyed and what treasures have been lost forever. Hence we must be doubly careful when arguing from silence. Yet for various reasons we may venture another step, especially if we realize the enormous creative effort involved in producing a codex of the entire Bible.

Maimonides did not rely on a codex of the Pentateuch, although he was exclusively concerned with that part of the Bible. He chose the codex of the entire Bible. We are entitled to ponder his reasons. Maimonides must have had excellent reasons, and we may assume that they were based on his personal knowledge. He must have been convinced that this was Aaron ben Asher's definitive work and that no equally authoritative codices of the Pentateuch alone were available. Perhaps there was even more to it. Judging by what we know of codices produced up to about 900 C.E., we may be not far off the mark if we submit that the Aleppo Codex was the very first codex of the entire Hebrew Bible to be executed according to all the minutiae of a Tiberian system. Maimonides was aware of the unique status of the codex. Once he had singled it out, it was guarded with greatest care and thus survived down to our times.

Be that as it may: the manuscript we are publishing now is unique in so many respects that in spite of all the surprising discoveries of our generation,

one is tempted to assert that it will be extremely unlikely that we shall ever discover an early codex of the Tiberian Bible which will depose the Aleppo Codex from its place of eminence.

☆ ☆ ☆

A word of personal satisfaction and gratitude may not be out of order. When the Hebrew University Bible Project started its activities about twenty years ago, it was largely with a view to the possibilities opened by the fact that the Aleppo Codex had been rescued and brought safely to Jerusalem. The Codex has remained at the core of much of our work at the HUBP, and I have lived with its problems — studying and planning, but also pleading and fighting — on and off for all these years.

I cannot mention here all those without whose assistance and interest the codex could not have been published. Three successive Presidents of the State of Israel and three Presidents of the Hebrew University have been actively involved, much beyond the call of their official duties. It is my privilege to repay this debt in some fashion by presenting the first copy to President Ephraim Katzir through President Abraham Harman of the Hebrew University.

Our thanks are due, first of all, to the men who rescued the Aleppo Codex and to its Trustees who enabled us to proceed with this great project. I have always enjoyed the help of my colleagues and of our secretary at the HUBP. Special mention is due to Prof. I. Yeivin and Mr. D. Lyons who assisted in preparing the apparatus of readings to be published in Part Two. The chief officers of the University obliged by helping us over many a bureaucratic hurdle. Among the foundations without whose help our work would be impossible, I should like to single out Yad Avi Ha-Yishuv and the Memorial Foundation for Jewish Culture for their imaginative generosity. All those involved in the production of the volume regarded this work as a unique challenge, and especially Mr. Shemuel Guttmann of Graphica Orot and Mr. Zvi Ben-Zvi of the Central Press, Jerusalem, deserve recognition for their personal interest. I was also fortunate in being able to steal many a precious minute from Dr. M. Spitzer and to draw strength from his advice on matters of printing.

It is a source of special satisfaction that we are able to publish this unique codex such a short time after the first volume of the Hebrew University Bible. This work has been at one and the same time a sacred duty and a scholarly challenge. It will continue to be both. The codex is now here for every student of the Bible to behold in its original perfection and to study it in detail. The second volume will contain the scholarly discussion as well as the apparatus of difficult readings, erasures and the like.

May the Almighty grant me strength to carry this task to its completion.

Jerusalem

The Hebrew University

July 5, 1976

Moshe Goshen-Gottstein

כתר ארם צובא

מסרו וניקדו ר' אהרון בן-אשר

הוא הספר שעליו סמך אדוננו הרמב"ם

חלק ראשון
הלוחות

ירושלים עה"ק תו"ת

שנת ה'תשל"ו

האוניברסיטה העברית
הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס

כתר ארם צובא

אשר דורי דורות היה בבת עינה של קהילת ארם צובא (חלב)

ואשר ניצל בידי הרב משה טוויל

והועלה לישראל בחירוף נפש בידי מר מרדכי בן עזרא פחאם

והוא מופקד עתה לשמירה במכון בן-צבי של האוניברסיטה העברית ויד בן-צבי

יוצא לאור בסיעתא דשמיא על ידי

מפעל המקרא של האוניברסיטה העברית

בעצה אחת עם ועד האפיטרופסים של הקדש כתרי התורה מחלב

עסק במלאכת הקודש של הוצאתו לאור

משה גושן-גוטשטיין

ומש ארתך אהר פרו כטנד
ופרי ארמתך שער אלפך
ועשתות צאנך אהר אתה
בבארו אהר אתה בעצאתך
ושלח ויהיה כן את המאכה
את המזומה ואת המגעות
בכל משלחך אשר תעשה
עדה שמך ויעד אברך
מהר מפמר עמך לך
אשר עובתני יהי כן ויהיה
כן את חדר עמך אתך
מעל הארמה אשר אתה
בא שמך לרשתה וככה
יהיה בשחפת ובקדחת
ובדלקת ובחרחר ובחרב
ובשרפון ובדקו ודדקיה
עד אברך וזהו שמך אשר
על ראשך נחשתות ארץ
אשר תחנתך ברזל יתו
יהיה את מטור ארצך אבק
ועפר מזה שמים יהיה עלך
עדה שמך ויתגד יהיה
נחל לפע אומך בדרך אהל
תצא אלו ובשב עדה דנמס
תעס לפע ויהיה לו עוה
לכל ממלכות הארץ ויהיה
נבלתך למאכל לכל עוף
השמים ולבהמת הארץ

בטחדים
קיי

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

ואז מחריה וככה וזה
בשחון מצרים ובפלום
ובערב ובחרס אשר לא
תוכל להרפא וככה וזה
בשעונו ובכערו ובתמחו
לכב ויהיה מממש בשעונו
באשר ימשש הערש
באפלה ולא תעלה את
דרכי ויהיה את עשוק
וגול כל חמיו ואז משע
אשה תארש וארש אחר
ושלנה בית תבנה ולא
תשכ בו כרס תטע ולא
תחללנו שורך טבח
לעונך ולא תאכל ממנו
חמך גוול מלפניך ולא
ישוכ לך צאנך נתנת
לאביב ואז לך מישוע
בנך ובנתיך נתנים לעם
אחר ויענך ראות וכלות
אלוהים כל חמיו ואן לא
נדבר ארמתך וכל אשך
ואכל עם אשר לא ידעת
ויהיה רק עשוק ורצון
כל חמיו ויהיה משגע
מפראח ענך אשר תראה
וככה וזה בשחון רעע
חברכים ועלה שקום י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

אשר לא תוכל להרפא
מכף תלדו ויעד קדקדך
יולך ויהיה אתך ואת
מלכך אשר תקום עלך
אלכו אשר לא ידעת
אתה ואבתך ועבדת שם
אל חים אחרים עזאבו
ויהיה לשמה למשל
ולשונך ככל העמים
אשר נהגו ויהיה שמה
זרע רב תוציא חשרה
וימעט תאסף כי יחס לך
הארבה פרמיו תטע
ועבדתו ויהיה את שחוקך
תאגר כי תאכלו חתלעת
ויהיה ויהיה בכל גבולך
ושמו לא תסוך כי ישל
ויהיה פנים וכוונת תולד
ולא יהיה לך כוונת בשבו
כל ענך ופרי ארמתך
ורש העלעל חקר אשר
בקרנך ועלה עלך מעלה
מעלה ואתה תרד מפת
מפתח הוא לך ואתה
לא תלכו הוא ויהיה לאש
ואתה תמחו דעב וביא
עליך כל חקלות האלה
ודפנת ויהיה ער השמך

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

ולשונך יי ויהיה לשמך וכוונת את ישראל
ונחשלים

ולא ישוב יי שורך עבוהו ושב עני חיל ויהיה
יומו וכוונת כי בשר ויחך לפחד ליש גבור

בשמך יי מל וזה חס ויהיה ממשיכיו
ארמתך עשוק אפריים אדם עשך

ולו עדי עי עולם
 ובו עדי עי עולם
 ובו עדי עי עולם

דג תודוס ב אסר לא ישאיר לי ובעי שרלי
 ויהיה חייבים

ב חס א חזינת מבין הליה ויאמר עדי
 ויער

כי אשמעת בקול יחוח י
 אהיה לשמר מצותי
 וחקותי אשר עזר יחוחי כד
 לאת ולמופת וכד עדי
 עולם תחת אשר לא עבדת
 את יחוחי אהיה בשמחה
 ובטוב לבב מרב כל ועבדת
 את אובד אשר ישלחנו
 יחוחי כד פרע וכצמא כי
 ובערס ובחסר כל ונתן על
 כחול על צוארך עדי כי
 השמחו אתך וישא יחוחי
 עליה נחמך חק מקצה
 הארץ באשר יהי אה הנשו
 וי אשר לא אתשמע לשנ
 נח עפנים אשר לא ישא
 פנים לזקן ונער לא יחוי
 ואבל פח בהמתה ופרח
 אדמתך עדי השמחה אשר
 לא ישאיר לך דגו תודוס
 וי עזר שגד אלפיך ועשתת
 צאנך עדי והאבדו אתך
 והיער לך בכל שיעריך עדי
 רדת חמתך הגבוהות חכמות
 אשר אתה במוק פחו בכל
 ארצה ויער לך בכל
 שיעריך בכל ארצה אשר
 נתן יהודה אלהיך לך

ואכלת פרי בטןך בשור בנך
 ובנתך אשר נתן לך יחוחי
 אהיה בכיעור ובמצוק
 אשר יצוק לך אובד האיש
 הכר בלוח ענג מאד תלע
 עני באחוזיב אשת חיקון
 וביתר בנו אשר יחוד מת
 לא חר מהם מבשר פנוי
 אשר ואכל מבלי השאיר
 לו כל במעור ובמצוק אשר
 יצוק לך אובד בכל י
 שערך הרבה ברוכענה
 אשר לא נפתח כסודך
 חצב על הארץ מות ענג
 ומרד תרע עינה באיש
 חיקה וברנד ובבתה
 ובשלחה חזיצת מבין
 רגליה כבגיה אשר תלד
 כית אכלם בחסר כל בסוד
 במעור ובמצוק אשר
 יצוק לך אובד בשערך
 אסל את שגד לעשות
 את כל דברי השור הזהות
 חפתי בטספר חנו לה אה
 אתה שם הנכבד וחזירא
 חוד את יהודה אלהיך ופלא
 יהודה את מכותיו את מכות
 זרע מעור גרלותו נאמות

וחלום רעיון נאמוס חשוד
 בך את כל מדות מצותי
 אשר יגרת מפני חק ודכיו
 בק גם כל חליו וכל מכה
 אשר לא כתוב בספר החיות
 הלאות ועלם יחוחי עלך עדי
 השמחה ונשארתם במת
 מעט תחת אשר הייתם
 כנכבדי שמוס לרב כד לא
 שמעת בקול יחוחי אהיה
 ויחוחי באשר יש יחוחי
 עליוכם להחיות אתכם
 ולהחיות אתכם פושיש
 יחוחי עליכם להאיר אתכם
 ולהשמד אתכם ונפתחם
 מעל הארץ אשר אתה
 באשמה לה שמה ויחוחי
 יחוחי בלוח עניס מקצו
 הארץ ועיקצוה הארץ
 ועבדת שם אלהים אחרים
 אשר לא אהיעת אמה
 ואבתך עין אביו ובנות
 חסל לא תרצו ויהי אהיה
 מעור לך רגל ונח יחוחי
 לך שם לב רגל וכל יחוחי עניס
 ודאבו נאמוס חזירא
 ודאבו לך מגד ופחות
 ללכה וימסרה לא תאמין

ולחשוד י ויהי כאשר שמו ויענו את חושע
 וי בדבר חזון ויעמדו בני עמו

ובנוס ד לא יחוי לב לא תרגיע ויהיו חייבים
 ברעב ד ועבדונ פוך המוח חלי יחזיקו ופסית
 חקעפוס

הייתה ב חס חזינת מבין הליה ויאמר עדי
 ויער

פתח בבקר תאמר מותו
 ערב תבער תאמר מותו
 בקור מפה ללבד אשר
 תפח וממראה ענין אשר
 תראה וזה שיתכ וזהו
 מצרים באנות בדרך אשר
 אמרת לכל אתקוף עור
 לדאתה וזה מפורס שם
 לאביך לעבדו וזה שפחות
 ואין קנה
 אלה דבר הפרית
 אשר צפה יהיה אתמשח
 לכת את בני ישראל
 בארץ מואב מלכ הכהות
 אשר ברית אתם בחרב

ויקרא משח אל בל ישראל
 ואמר אלהם אתם ראיתם
 את כל אשר עשה ויהיה
 לעיניכם בארץ מצרים
 לפרעה ולכל עבדיו ולכל
 ארץ המסות הטולות
 אשר ראיתם עתה האת
 והמפורס הגד לויס חוקי
 לאנתן וזהו לכם לב
 לדעת ענין לדאת ואנשים
 לשמע ענין חוקי חזיא אלה
 אתם את ענין שנה במנה

לאבלו שלמות כס מעליכם
 ובעל ד לבד לזה מעל
 רגל לזון לא אכל חסות
 ושכר לא שתיתו למען
 וזה ענין חזיא וזהו אלהיכם
 ותבאו אל המקום הזה
 ויצא סיחון מלך השבו ועג
 מלך חבשו לקראתנו
 לפלח חונכס ונקת את
 ארצם ונתנה לנו חלה
 לראובן ולגדול חצי
 שבט המנשה ושומרתם
 אתו בריהו הפרית הזאת
 ועשיתם אתם למען
 השכיל את כל אשר
 העשיו קנג
 אתם נצבים חוקים כלכם
 לפני יהוה אלהיכם ראשיתם
 שבטכם וקננתם שטחכם
 כל איש ישראל טפכם
 נשוכסו תך אשר בקרב
 מחנה מוטב עצה עד
 שאב מומיד לעבור
 בכרית ויהיה אלהי בנות
 אשר ויהיה אלהי בנות
 עמך חוקים למען חקוקים
 אתך חוקים לעם וזוא
 יהיה לך לאלהים כאשר

דבר לה ובאשר נשבע
 לאבותי לאברהם ליצחק
 וליעקב ולא אתכם
 לברכם אנכי כרת את
 חברית הזאת ואת חאלה
 הזאת כי את אשר וישנו
 פה עמנו עמר חוקים לפני
 יהוה אל הנו ואת אשר
 איננו פה עמנו חוקים כי
 אתם ירעתם את אשר
 ישבע בארץ מצרים ואת
 אשר עבדתם בקרב הגוים
 אשר עברתם ותראו את
 שקוציהם ואת גליותם
 עץ ואבן כסף וזהב אשר
 עמדם פרוש ככם אויש
 או אישה או משפחה או
 שבט אשר לבנו כנה
 חוקים מעל ויהיה אלהינו
 ללכת לעבד את אלוה
 הגוים חוקים פרוש ככם
 שרש פרה ראשולענה
 ויהיה בשמע את דברי
 האלה הזאת וזהו מבור
 מלכם לאמר שלום יהיה
 לך מב שרת ית לכו אלה
 למען ספות הרודו את
 העמא לאלהי חזיא

ח
 י
 יא
 יב

ח
 ט

ח
 ט

ח
 ט

ח
 ט

ח
 ט

ח
 ט

ח
 ט

ח
 ט

ח
 ט

כלבבו ה וזהו כרך בלבו לאמרו שם דוד כי להשמיד בלבו לעבד כל בלבו חזיא אמר וזהו ובלבבו חזיא
 וישנו ד כי את אשר ישנו כי אם ישנו וזן ויהיה אם ישנו בארץ ישנו עם אלה
 וזהו וסבר ג לית ככל אשר ירא ותע חזיא

בכריות ג רב לעבד כי בכרית יהיה ואנטי ענין

סלח ל פי או ועשו אף יחזו
וקנאתו באש החזק ורבעו
בכל האלה הפתוכה בספר
הזה ומה יחזו את שמו
מתחת השמים והבדילו יחזו
להעד מכל שבטו וישראל
בכל אלות הבריות הפתוכה
בספר התורה הנה ואמר
הדור האחרון בניכם אשר
יקומו אחריכם והנברו
אשר יבא מארץ רחוקה
וראו את מצות הארץ
חזו ואת תהילת איה אשר
חלה יחזו בה נפרותו מלח
שרפה כל ארצה לא
תורעו לא תצמח ולא
ועלה בה כל עשב מחפת
סדס ועמרו ארמה ועמיו
אשר הפד יחזו באפו
ובחמתו אמרו כל הגוים
על מה עשה יחזו ככה
לארץ הויאתמה חרו
האף הגדול הנה ואמרו
על אשר עזבו את פרות
יחזו אל הוי אבתם אשר
בדת עפס בהוציא אתם
מארץ מצרים וילכו ועבדו
אלהים אחרים וישתחוו

להם אלהים אשר לא
ידעו סולא חלק להם
והחראף יחזו בארץ החזו
לחמא עליה את כל
הקללה הפתוכה בספר
הזה ויתשם יחזו מעל
אדמתם באף ובחמה
ובקעף גדול וישלכום אל
ארץ אחרת כיום הזה
הנסתרת להנה אלהינו
והנעלת לנו ול בנינו עד
עולם לעשות את כל
דברי התורה הזאת
והנה כיובאו עליה
כל הדברים האלה הפתוכה
וחקל לה אשר נתתי
לפניך ונת שבת אל לבך
בכל הגוים אשר הריחו
יחזו אלהים שמה ושבת
עריה ואלהיה ושמת
בקלו בכל אשר אנכי
מענה היום אתה ובנך
בכל לבב ובכל נפשך
ושב יחזו אלהיה את
שביתך ורחמך ושב
וקבעך מכל העמים אשר
הפריעה יחזו אלהיה שמה
אם יחזו נדחך בקצת

השמים משש וקבעו יחזו
אלהיה ומשש וקבעו
והביאו יחזו אלהיה אל
הארץ אשר ירשו אבותיך
ורשתה ודוית בך וחדבך
מאבתך וכל יחזו אלהיה
את לבבך ואת לבב זרעך
לא תבזה את יחזו אלהיה
בכל לבב ובכל נפשך
למען חמד ונתן יחזו
אלהיה את כל האלות
האלה על אבותי ועל
שנאיך אשר רדפו ואתה
תשובו שמעת בקול יחזו
ועשות את כל מצותיו
אשר אנכי מצוה היום
והיותיך יחזו אלהיה בכל
מעשה ידך כפרי בטןך
וכפרי בהמתך וכפרי אדמתך
לטובה כמי שוב יחזו לשוש
עלך לטוב כאשר שש
על אבותי כי תשמע
בקול יחזו אלהיה לשמך
מצותו וחקתו הפתוכה
בספר התורה הנה כיתשוב
אלהיה אלהיה בכל לבבך
ובכל נפשך
פיה מצוה הזאת אשר

ישש ד וחדו כאשר שט יחזו כט שט אבותי על אבותי ב וחדו ושש ובעב
זנת כל מצותיו ד כיתשמך דבעב וחדו יום טעמ וחדו אם יג ושמעו אתה תשובו ד חלקו את כל
ולצותו וחקתו ב וחדו בני יחזו יתשחוו וכל משחך

ב תס ה בלשן ויהי כהמנעא ומעוז מנחה
על כל היעוד ג ואנכי ונס ביד וישמעו

ועתה ד בי מקדונו ונשנה במסע השירה הזאת
ועתה שמעו פיהו ונעוריהו

את בני התורה הזאת ג אשר לא יקום ויהי
במלות משה ג בלשון אהרן

והוא את יהודה אלהיכם
ושמחו לעשות את כל דברי
התורה הזאת ובימים אשר
לא יהיו עושי שמעו ולמדו
להקאה את יהודה אלהיכם
כל הימים אשר אתם חיים
על הארמה אשר אתם עבדים
את יהוה שמה לר שמה

והאמר יהודה אלהי משה הן
קרבני מיד לבנות קרנא את
הדושע והדושענו באהדל
מיעד ואענו ותלה משה
והדושע ונתעצבו באהדל
מועד ורא יהודה באהדל
בעמוד ענו ועמד עמוד
הענו על פתח האהל והאמר
יהוה אלהי משה הנה שוכב
עמ אבותינו קנס עם יהוה
והנה אחר האלהי נכר הארץ
אשר הוא באשמה בקרבנו
ועצבו והפלו את בדי יתו
אשר כרתו אתו ונורה אפי
בתימים ההוא ועבדו
והסתרתו פני מהוה ותהי
לאכל ומעצא הוה דעות
באותו יום והוא מלך במס
והוא מלך א על ביאן אלהי

בקרבי מעאנו הרעות
האלה ואנכי הסתר אסתור
פני פנים והוא אעל כל הרעה
אשר עשה כרפנה אל
אלהים אחרים ועשה כותבי
לבס אתה שירה הזאת
ולמדה את בני ישראל שירה
בפיהם למען תהיה לה
השירה הזאת לעד בבני
ישראל כראביאנו אל
הארמה אשר נשבעתנו
לאבותינו ופלת סלב והלבש
ואכל וישבעו וישו ופלה
אל אלהים אחרים ועבדו
ונאענו והפלו את בדי יתו
והנה כותבי אן אתו
ועת כותבי שרת וענתה
השירה הזאת לעד
לעד כי לא תשכח מפי
ויעו כי מדעת אבותינו
אשר הוא עשה היום
בטרם אביאנו אל הארץ
אשר נשבעתנו וכתב
משה אתה שירה הזאת
ביום ההוא וילמדה את
בני ישראל ויעו את
יהוה שבע ברוח והאמר
ל

חזקו אמץ בני אלה תביא
את בני ישראל אל הארץ
אשר נשבעתנו להם
ואנכי אהיה עמך ויהי
בכלות משה לכתב את
דברי התורה הזאת
על ספר עד תמס ויעו
משה את הלוים אשר
ארו בריות יהוה לאמר
לקח את ספר התורה
הזה ושמתם אותו מעד
ארו בריות יהוה
אלהיכם ויהי שם בבך
לעד כי אנכי נלעתלו
אונמתי ואת ערפך
הקשוחו בעודני חמי
עמס היום ממרתי
הרתם עם יהוה ואף כי
אתה מותק הקהלה
ל

זמח וקטור ה בלשן וסימנחו מדיעו
סכרו ללשון דמלוי חיופן

נביא יג וכל הוי אשוח במדי החייו בכל אל אוננו ונעוריהו
הדושע ונור עטור ונעוריהו ונעוריהו אף על פי שמלחך

מקרב ב חס חדשים מקרב והלוי מקרב * יקנאו ב יזנאו בזדים ובפסיחים * תשכל ג מחוז וערתי לכה תפלט אלו ב חס יזנאו ולאילו מעות *

והשמוֹן־שָׂרוֹן וְנִבְעַט י
וְהַטַּשׁ אֱלוֹהַ עֶשְׂהוּ
וְקִנְאוּ אֹהוּ פֹהֵס
וּזְבַחוֹ לְשֵׂרִים לֹא אֱלֹהִים
חֲדָשׁוֹס מִקֶּרֶב בְּאוּ
עֲרִידֵיהֶם תִּשׁוּ
וְרָא יָחוּד וְנֶאֱמָר
וְיֵאמְרוּ אֵסְתָּרַח פֶּנּוּ מִחַס *
כִּי דוֹר תִּחַפְכַּת חִמָּה
חַס קִנְאוּעוֹ בְּלֹא יֵאל
וְאֵנִי אֶקְנֵאֵס בְּלֹא עֵס
כִּי אֵשׁ קִדְחָהּ כַּאֲפִי
וְתֹאכַל אֶרֶץ וְיִבְלֶה *
אֶסְפָּה עֲלֵמוֹ רֵעוֹת
מִזֶּרַע בְּחֵמוֹ רֵשֶׁף
וְשׁוֹכְחֵמֵת אֶשְׁלַח בָּס
מִחוּץ תִּשְׁכַּל חֶרֶב וּמַחֲרִים אִימָה גַם בַּחוּר
אֶמְרֵנִי אֶפְאִיחֵם
לִלְבָעֵס אֹהֵב אֲגִיד *
פֹּהֵס אֶמְרוּ יִדְנֵנוּ לְמָה *
כְּרָגוֹ אֶבְדַּ עֲצוֹת חִמָּה
לוֹ חֲכָמוֹ וְשָׁכִידוֹ זֹאת
אִיכָּה וְיִדְקָה אֶחָד אֲלֶיךָ
אֶסְלֵךְ אֶבְרָעוֹתֵם מִבְּרַס
כִּי לֹא בְּעִירְנֵנוּ עִירְס
פִּרְמֵנוּ סִדָּס גְּפִנָּס
עֲנֵבְנוּ עֲבִיר דוּשׁ
חֲמַת תַּעֲנֵנָס וַיָּנָס י

ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. יז. יח. יט. כ. כא. כב. כג. כד. כה. כו. כז. כח. כט. ל. לא. לב. לד. לו. לז. לח. לט. מ. מא. מב. מג. מד. מה. מו. מז. מח. מט. נ. נא. נב. נג. נד. נה. נו. נז. נח. נט. ס. סא. סב. סג. סד. סה. סו. סז. סח. סט. ע. עא. עב. עג. עד. עה. עו. עז. עח. עט. פ. פא. פב. פג. פד. פה. פו. פז. פח.פט. צ. צא. צב. צג. צד. צה. צו. צז. צח. צט. ק. קא. קב. קג. קד. קה. קו. קז. קח. קט. קי. קיא. קיב. קיג. קיד. קיח. קיט. קכ. קכא. קכב. קכג. קכד. קכה. קכו. קכז. קכח. קכט. קל. קלא. קלב. קלג. קלד. קלה. קלו. קלז. קלח. קלט. קמ. קמא. קמב. קמג. קמד. קמה. קמו. קמז. קמח. קמט. קנ. קנא. קנב. קנג. קנד. קנה. קנו. קנז. קנח. קנט. קס. קסא. קסב. קסג. קסד. קסה. קסו. קסז. קסח. קסט. קע. קעא. קעב. קעג. קעד. קעה. קעו. קעז. קעח. קעט. קפ. קפא. קפב. קפג. קפד. קפה. קפו. קפז. קפח. קפט. קצ. קצא. קצב. קצג. קצד. קצה. קצו. קצז. קצח. קצט. קצק. קצקא. קצקב. קצקג. קצקד. קצקה. קצקו. קצקז. קצקה. קצקט. קצקק. קצקקא. קצקקב. קצקקג. קצקקד. קצקקה. קצקקו. קצקקז. קצקקה. קצקקט. קצקקק.

וְדַס עֵבֶב תִּשְׁתַּחֲוֶה
שִׁמְנַת עֲבוֹת כְּשִׁית
וְנִבְל עוֹר וְיִשְׁעֵתוֹ
בַּתוֹ עֲבַת נִכְעָסוֹ
אֱלֹהִים לֹא וְכַעֵס
לֹא שְׁעִרִים אֶבְתִּיקָם
וְתִשְׁכַּח אֶל מַחֲלֵדָה
מִכַּעֵס בְּנֵנוּ וּבְנֵתוֹ
אֶרְאֶה מַחֲ אַחֲרִיתָם
כְּנִים לֹא אֶאֱמֹכֵם *
כַּעֲסוּעַ בַּחֲבִלֵחֵם
בְּנֵנוּ וְנִבְל אֶכְעִיסקָם
וְתִקְדֵר עֲרֵשׂ אוֹר תַּחֲתֵית
וְתִלָּחֵט מִגִּסְדֵי חֶרֶס
חֶצֶץ אֶבְלֵחֵם
וְקִטְבֵּ מְרוֹחַ
עַם חֲמַת וְחָלֵל עֲפֹר *
גַם בְּתוֹלָה וְיִקַּח עַם אִישׁ שׁוֹכְחָה *
אֲשֶׁמִּתְּהִל אֶנְי שׁוֹכְרֵס *
פֹּהֵס עֲרִימוֹ
וְלֹא יִחוּחַ פֶּעַל כְּלֹאֵת *
וְאִיוּ בְּחַס תִּבְנוּעַה
מִכַּסְלֵ אַחֲרִיתָם
וְשִׁנָּס נַעֲסוֹ רִבְכָה
וְיַחוּד חֲסֵגֶרֶס
וְאִבְיַט פִּלְדִּיִּס
וְיִשְׁדָּמַת עֵמְרָה
אֲשֶׁבֶלֵת מְרוֹתֵלְמוֹ

ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. יז. יח. יט. כ. כא. כב. כג. כד. כה. כו. כז. כח. כט. ל. לא. לב. לד. לו. לז. לח. לט. מ. מא. מב. מג. מד. מה. מו. מז. מח. מט. נ. נא. נב. נג. נד. נה. נו. נז. נח. נט. ס. סא. סב. סג. סד. סה. סו. סז. סח. סט. ע. עא. עב. עג. עד. עה. עו. עז. עח. עט. פ. פא. פב. פג. פד. פה. פו. פז. פח.פט. צ. צא. צב. צג. צד. צה. צו. צז. צח. צט. ק. קא. קב. קג. קד. קה. קו. קז. קח. קט. קי. קיא. קיב. קיג. קיד. קיח. קיט. קכ. קכא. קכב. קכג. קכד. קכה. קכו. קכז. קכח. קכט. קל. קלא. קלב. קלג. קלד. קלה. קלו. קלז. קלח. קלט. קמ. קמא. קמב. קמג. קמד. קמה. קמו. קמז. קמח. קמט. קנ. קנא. קנב. קנג. קנד. קנה. קנו. קנז. קנח. קנט. קס. קסא. קסב. קסג. קסד. קסה. קסו. קסז. קסח. קסט. קע. קעא. קעב. קעג. קעד. קעה. קעו. קעז. קעח. קעט. קפ. קפא. קפב. קפג. קפד. קפה. קפו. קפז. קפח. קפט. קצ. קצא. קצב. קצג. קצד. קצה. קצו. קצז. קצח. קצט. קצק. קצקא. קצקב. קצקג. קצקד. קצקה. קצקו. קצקז. קצקה. קצקט. קצקק. קצקקא. קצקקב. קצקקג. קצקקד. קצקקה. קצקקו. קצקקז. קצקקה. קצקקט. קצקקק.

אשר לו ויאמר אנכי ויאמר פירעו חיי כן ויחיד עמכם את אימתי ממי רעם וחכמתי את וישאל אל אשר ישלח אותם אי דברי אשר לו א
אנכי ויאמר ויאמר ויאמר את כל הארץ ויאמר ג כי יצוה מכם כי לא כעורנו כי אלהים יצוה ויחד ויצוהם בלילות שאול *

והנינו ב' גויס לאחיהם ענינו * וחדד * דמליהם חס * וחדד פדעך זעף על עבדיו *

הלא הוא * פמס עמדי כי
 לונקס ושלם
 פי קרוב נוס ארכם
 פידרו ותנה עמו
 פיראה פראלת מר
 ואמר אי אלהימו
 אשר חלב ובחילו ואכלו
 נקומו ויעזרכם
 ראועתה פאני * אמ הווא כי
 אמ אמית ואחיה
 ואני מפתו מציל
 ואמרתי הוואני לעלם כי
 ותאחו במשפט נהו
 ולמשנאו אשלם
 וחרבו תאכל פשר
 מראש פרעות יי אורב יי
 פו דס עבדו וקוס
 ונפר ארמתו יי עמו

וראש פתנס אכור
 תתוס באערתו
 לעתמוט רגלם
 וחשעתדת למו
 ועל עבדו ותנחם
 ואפס עשור ועווב
 ער חסו כו
 השתומו נסוכם
 וחד עלונם סתרה
 ואח אלהים עמדי
 מחצתי ואני ארפא
 פראשא אלהימוס חס
 אס שעתת ברק חרפו
 אשית נקס לערו
 אשמר חצי מוס
 מרס חלון שבנה
 הרענו גוס עמו
 ונקס ושיוב לערו

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
לס
לע
לס
לז
לח
לט
לס
לז
לח
לט
לס
לז
לח
לט

וכאמשה ודבר אתפל דברי השורה הזאת באיני העם הוא והושע פוטו ודבר משח
 לדבר אתפל הדברים האלה אל כל ישראל ויאמר אל העם שומו לכבכם לכל הדברים
 אשר אנכי מעד בכס חזק אשר תצו אתפניכם לשמר לעשות אתפל דברי הנהוה כי
 הזאת כי לאדבר רק הוא מפס פרחו חזקם וכדבר הזה תארכו ומיני על הארמה
 אשר אתם עבריס אתחידון שמה להשתח

וידבר יהוה אל משה בעם חזק הנה לאמר עלה אל חר העברים הזה הרעבו אשר בארץ
 מצא אשר עלפני ורחו וראה את ארץ כנעו אשר אני נתן לבני ישראל לאחיה ובת
 פחד אשר אתה עלה שמה והאסף אל עמך כאשר מת אחריו אחיה פחד חזר והאסף

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
לס
לז
לח
לט

יג פסוק זאין ואין ראו עתה כי השורש וזוהי עבד וזקוח אלה פני ומלי אריו ונעלני ממנה וזיה עם ביוז וארי ואין אימי ואביש ומאכ ישגל וקאנד ושכני
 והלופותו י פסוק זאין ואין וילכו ואין מניח אסורך חביש עשוה קדמ ואין אני * ותלכה פסוק זאין ואין ואין זאין ויהי דוד יהי כעבר היעלם *

אל עמית על אשר בעלום כי
בתוך בני ישראל בני מדינת
קדש מדברו על אשר לא
קדש שמו אותו בני ישראל
כי בענין תראה אתה ארץ
ושמה לא תבוא אל הארץ
אשר אצטו לבני ישראל

והאת הברכה אשר בברך משה
איש האלוהים את בני ישראל
לפני מותו ואמר יהוה מסת
באורח משעבד לנו והפעל
מזה פארו ואתה מדינת
קדש מימנו אשר נתת לנו
אף תבב עמים כל קדש
בן דוחס תבן לך דרש
מדינתך תורה ענה לנו
משה מדינת קדש לנו עקב
והקני ישראל מדינת אסף
ראשונם מחד שבט
ישראל וזה ראובן ואל
יבדו וזה מדינת מדינת
והאת ליהודה ואל
שמע עמית קול יהודה ואל
עמו תבא עמית רב לו עמו
מצרית יהודה

וזה אמר תמיר ואורח

לאיש חסידך אשר נפיתו
במטה תרכבו על מדינתך
האמר לאסוף אפן לא
האיתו ואת אחיו לא חסד
ואת בעל לא ירע כי שמו
אמר תבן מדינתך עמיתו
משפטך ללעקבו וזה תבן
לדשך אל משומו קטוריה
באפסות לולד על מדינתך
בברכה הנה חילו ופעל נח
תדע מהך מתנים קמו
ומשטאנו מדינת קמו

לבענין אמר יהודה וזה
ושכן לבטח עליו חפץ עליו
כל היום נבין בתפני שכו
וליוסף אמר מדינת
והנה ארץ ממדי שמים משל
ומתחום רבצת מדינת וממדי
תבואת שמיש וממדי שמיש
והקני ישראל מדינת אסף
וממדי עקבות עלם וממדי
ארץ ומל אהור ציון שבט
סנה פבו אתה לראש חסד
מדינת קדש מדינת אחר בבור
שורו חדר לו וקורע האם
קדשנו בהם עמים ונח מחסד
אפס ארץ וזה רבבות
אפסות וזה אלף מדינת

ולבולו אמר שמו
ובולו בציאתך ויש שכו
באורח עמים חדר וקדש
שם מדינת וכוונתך קדש
ובוס מדינת ויש שמו סמית
חול וזה אמר
ברוך מדינת וכוונתך כל בני
שכו וכוונתך וזה אמר קדש
ומדינת אשכול ויש שמו וזה
מחלק שמו וזה
עם זה קדש יהודה עמית
ומשפטך עמו ישראל
וזה אמר יהודה
אריה מדינת וזה מדינת
אמר נפמל ויש עמיתו וזה
בדינת וזה מדינת וזה
ולאשר אמר יהודה
מדינת אשר וזה מדינת
וטבל בשמך מדינת בורח
והשית מעל וזה מדינת וזה
אין כאלו ישראל וזה שמו
בשור דבר אהור שחוקים
מדינת אלה קדש ומדינת
ויעת עלם וזה מדינת
אורח אמר וזה מדינת וזה
וזה אמר וזה מדינת וזה
אל ארץ וזה מדינת וזה
שמו עמית וזה מדינת

הופיע ג' מחד פארו מצו מכל ימי אל נקודת
וזה וזה עמית וזה עמית

ישיב ה' וזה ראשון מדינת וזה
ישיב תמידי ושרי' יחד ומדינת ישיב

ומתחת ג' זרע עלם לאיוות ולבולו חלשנו
וזה ה' ומדינת וממדי במספר תפס

והמפולע ב' מל' בתו או הנהגה אלהים לכל הארץ • וכל נביאיא דכונסו בר' מן חד אשר שמו איתו
 ומפולע • וכל כונסו דכונסו חס • ב' ג' חס • ויזכר אתו ודמי ב' ודגרתו • ל' א' א' •

וְשָׂרָא לְמִיכַח עֵם נוֹשֵׁעַ
 בְּחַוְהָ מִן עֵרְוָא אֲשֶׁר חָרַב
 בְּאַתְרָא וְיִחְוֶשׁוּ אֲבִירֵי לָהּ
 וְאִתְּהָ עַל פְּבוֹתֵיהּ תִּדְרִי
 וְיַעַל מִשָּׁה מֵעֶרְבַת
 מִן כְּבֹדָא דְר' נְבוֹרָאשׁ הַפְּסֻזָּה
 אֲשֶׁר עַל פְּבוֹתֵיהּ וְיִחְוֶשׁוּ
 וְיִחְוֶשׁוּ אֲבִירֵי אֶרֶץ אֲתַחְלַע
 עַל דְּהוּן אֲתַלְּלִי וְאִת
 אֲרָץ אֲבוֹתֵינוּ וְנִשְׁמַע וְאִת
 בְּיָדֵינוּ אֲרָץ הָעֵדִי חֲסִים
 הָאֲנִי וְהוּן אֲתַחְלַע וְאִת
 חֲפֵר בְּקַעַת יִחְוֶשׁוּ עֵרֵי
 הָאֲמִידִים שְׂרָעֵי וְיִאמְרוּ
 מִחַוְהָ אֲלוֹהֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר
 לְאֲבֵי עֵינֵינוּ אֲבִירֵינוּ לְעִמְקֵינוּ
 וְלִיעֲקֹב לְאֲבוֹתֵינוּ לְדִרְעֵנוּ
 אֲנִינְהָ הָאֲנִינְהָ בְּעֵינֵינוּ
 וְשִׁמְהָ לְאִתְּהָ חֲמַת שֵׁם
 מִשָּׁה עַל יְהוּדֵינוּ וְכִבְאֲרָן מִנְּכָב
 עַל פְּבוֹתֵיהּ וְיִחְוֶשׁוּ אֲתַחְלַע
 בְּאֲרָץ אֲבוֹתֵינוּ מִן בֵּית פְּעוֹר
 וְלִאֲרָץ אֲבוֹתֵינוּ אֲתַחְלַע
 עַל חֲמַת הַחַוְהָ וְכִי אֲנִי
 וְאֲנִי יִחְוֶשׁוּ בְּמִחוֹת לֹא
 מִחַוְהָ עֵינֵינוּ וְלִאֲרָץ לְחַוְהָ
 וְכִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲתַחְלַע
 בְּיָדֵינוּ מִן אֲרָץ אֲבוֹתֵינוּ

וְיִחְוֶשׁוּ אֲבִירֵי אֶרֶץ אֲתַחְלַע
 עַל דְּהוּן אֲתַלְּלִי וְאִת
 אֲרָץ אֲבוֹתֵינוּ וְנִשְׁמַע וְאִת
 בְּיָדֵינוּ אֲרָץ הָעֵדִי חֲסִים
 הָאֲנִי וְהוּן אֲתַחְלַע וְאִת
 חֲפֵר בְּקַעַת יִחְוֶשׁוּ עֵרֵי
 הָאֲמִידִים שְׂרָעֵי וְיִאמְרוּ
 מִחַוְהָ אֲלוֹהֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר
 לְאֲבֵי עֵינֵינוּ אֲבִירֵינוּ לְעִמְקֵינוּ
 וְלִיעֲקֹב לְאֲבוֹתֵינוּ לְדִרְעֵנוּ
 אֲנִינְהָ הָאֲנִינְהָ בְּעֵינֵינוּ
 וְשִׁמְהָ לְאִתְּהָ חֲמַת שֵׁם
 מִשָּׁה עַל יְהוּדֵינוּ וְכִבְאֲרָן מִנְּכָב
 עַל פְּבוֹתֵיהּ וְיִחְוֶשׁוּ אֲתַחְלַע
 בְּאֲרָץ אֲבוֹתֵינוּ מִן בֵּית פְּעוֹר
 וְלִאֲרָץ אֲבוֹתֵינוּ אֲתַחְלַע
 עַל חֲמַת הַחַוְהָ וְכִי אֲנִי
 וְאֲנִי יִחְוֶשׁוּ בְּמִחוֹת לֹא
 מִחַוְהָ עֵינֵינוּ וְלִאֲרָץ לְחַוְהָ
 וְכִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲתַחְלַע
 בְּיָדֵינוּ מִן אֲרָץ אֲבוֹתֵינוּ

סמס הפסוקים שלספר
 תשע מאות וחמשים
 וחמש •

ב' ד' חס • ויזכר אתו ודמי ב' ודגרתו • ל' א' א' •

ויזכר אתו ב' כג' א' • ויזכר אתו ב' כג' א' •